

SPIS TREŚCI

SŁOWO WSTĘPNE	9
Rozdział 1. POJĘCIE PRAWA	11
1.1. Czym jest prawo?	11
1.2. Ontologia, epistemologia i aksjologia prawa	13
1.3. Koncepcje prawa pozytywnego	17
1.3.1. Geneza kierunku	17
1.3.2. Założenia ontologiczno-epistemologiczne	17
1.3.3. Ewolucja kierunku	18
1.3.4. Kontynentalny i anglosaski pozytywizm prawniczy	22
1.3.5. Czysta teoria prawa (normatywizm)	25
1.4. Niepozytywistyczne ujęcie prawa	27
1.4.1. Koncepcje prawnonaturalne	28
1.4.2. Nurty realistyczne w prawoznawstwie	32
1.5. Inne kierunki w filozofii prawa	35
Rozdział 2. CZŁOWIEK W ŚWIECIE NORM I WARTOŚCI	41
2.1. Znaczenie wartości w dyskursie prawniczym	41
2.2. Normy moralne	43
2.3. Inne systemy normatywne	47
2.4. Miejsce prawa na tle pozostałych systemów normatywnych	50
Rozdział 3. PAŃSTWO I PRAWO W DOBIE TRANSFORMACJI SFERY PUBLICZNEJ	52
3.1. Dlaczego ludzie żyją w państwie?	52
3.2. Państwo a prawo	56

3.3. Charakterystyka państwa	57
3.4. Transformacje współczesnych państw	62
3.5. Multicentryzm współczesnych systemów prawnych	65
3.6. Nowe formuły rządzenia państwem	68
Rozdział 4. PRAWO JAKO INSTRUMENT I OGRANICZENIE WŁADZY	69
4.1. Charakter władzy i formy jej sprawowania	69
4.2. Instrumentalny charakter prawa i jego granice	75
4.3. Prawo jako środek ograniczenia władzy	78
4.4. Koncepcja demokratycznego państwa prawnego	81
4.5. Demokracja a konstytucjonalizm	88
Rozdział 5. PRAWO JAKO ZJAWISKO KOMUNIKACYJNE	94
5.1. Pojęcie języka	94
5.2. Język etniczny a język prawny i prawniczy	95
5.3. Teoria aktów mowy	99
5.4. Akt normatywny jako komunikat	101
5.5. Komunikacyjny charakter prawa	104
5.6. Pojęcie zagadnień <i>de lege lata</i> i <i>de lege ferenda</i>	107
Rozdział 6. NORMA PRAWNA	109
6.1. Lingwistyczna i nielingwistyczna koncepcja normy prawnej	109
6.2. Przepis a norma prawna	112
6.3. Norma prawna <i>in abstracto</i> i <i>in concreto</i>	117
6.4. Struktura normy prawnej	120
6.5. Konsekwencja prawna (sankcja)	126
6.6. Normy-reguły a normy-zasady	128
Rozdział 7. TWORZENIE PRAWA	134
7.1. Pojęcie tworzenia prawa	134
7.2. Sposoby tworzenia prawa	135
7.2.1. Stanowienie prawa	135
7.2.2. Umowy o charakterze prawotwórczym	137
7.2.3. Prawo zwyczajowe	138
7.2.4. Prawotwórstwo sądowe	139

7.2.5. Opinie prawników	140
7.3. Normatywna koncepcja źródeł prawa	141
7.4. Tworzenie prawa w dobie multcentryzmu i konwergencji kultur prawnych	150
Rozdział 8. SYSTEM PRAWA	153
8.1. Pojmowanie prawa jako systemu	153
8.2. System prawa – porządek prawny – kultura prawna	155
8.3. Kultura prawa stanowionego	158
8.4. Anglosaska kultura prawna	165
8.5. Gałęzie a dogmatyki prawa	175
8.6. System prawa a system aktów normatywnych	178
8.7. Reguły kolizyjne systemu prawa	179
Rozdział 9. OBOWIĄZYWANIE PRAWA	182
9.1. Pojęcie obowiązywania prawa	182
9.2. Obowiązywanie prawa w przestrzeni	187
9.3. Obowiązywanie prawa w czasie	190
9.4. Problemy intertemporalne. Konflikt norm w czasie	196
9.5. <i>Lex retro non agit</i>	198
Rozdział 10. STOSOWANIE PRAWA	200
10.1. Pojęcie stosowania prawa	200
10.2. Stosowanie a tworzenie i przestrzeganie prawa	204
10.3. Model stosowania prawa	205
10.4. Stosowanie prawa jako proces decyzyjny	209
10.5. Organ stosowania prawa	213
10.6. Fazy procesu stosowania prawa	219
10.7. Treść decyzji stosowania prawa	224
10.8. Uzasadnienie decyzji stosowania prawa	229
10.9. Alternatywne metody rozstrzygania sporów (ADR)	231
Rozdział 11. WYKŁADNIA PRAWA	234
11.1. Pojęcie i geneza wykładni prawa	234
11.2. Wykładnia a interpretacja prawa	239
11.3. Rodzaje wykładni prawa	241

11.4. Metody interpretacji prawa	247
11.5. Reguły wykładni II stopnia	261
11.6. Teorie wykładni prawa	266
11.7. Uzasadnianie decyzji interpretacyjnej	270
Rozdział 12. STOSUNKI PRAWNE	273
12.1. Zdarzenia a stosunki prawne	273
12.2. Zdolność prawna a zdolność do czynności prawnych	282
12.3. Podmioty prawa	287
12.4. Struktura stosunku prawnego	295
12.5. Rodzaje stosunków prawnych	300
12.5.1. Stosunki prywatnoprawne	301
12.5.2. Stosunki publicznoprawne	302
12.6. Stosunki prawne a typy regulacji prawnej	305
Rozdział 13. SPRAWIEDLIWOŚĆ	307
13.1. Pojęcie sprawiedliwości	307
13.2. Równość jako wartość prawna	310
13.3. Sprawiedliwość społeczna	312
13.4. Sprawiedliwość proceduralna	318
Rozdział 14. ANALIZA AKTU NORMATYWNEGO	321
14.1. Struktura aktu normatywnego	321
14.2. Rodzaje norm i przepisów prawnych	330
WYKAZ LITERATURY POWOŁANEJ	335
WYKAZ TABEL I SCHEMATÓW	337
INDEKS HASEŁ	339